

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה – המועצה לענף הלול
הוראות חיסון לבעלי כנף בפינות חי, משקי ילדים, גני חיות, עופות
חצר וכד'

יש לקרוא את הוראות היצרן לפני תחילת העבודה
מצורפת רשימת ספקי תרכיבים במדינת ישראל
אין לרכוש תרכיבים שלא אושרו לשימוש במדינת ישראל

I. מחלת הניוקסל

א. חובה לחסן את בעלי כנף הבאים כנגד מחלת הניוקסל:

1. תרנגולות.

2. תרנגולי הודו.

3. אווזים.

4. יונים.

5. פסיונים.

6. שלווים.

7. יענים.

8. אמו.

9. טווסים.

10. פניניות.

11. חוגלות.

12. ברבורים.

ב. תוכנית חיסונים

גיל 0-14 יום (עדיף לחסן ביום הבקיעה) תרכיב חי בטפטוף לשתי העיניים.

גיל 2-4 שבועות, הזרקה תת עורית בתרכיב ניוקסל מומת .

גיל 14-16 שבועות, הזרקה תת עורית בתרכיב ניוקסל מומת.

בגיל שנה ופעם אחת בכל שנה, תרכיב חי בטפטוף לשתי העיניים + הזרקה תת עורית בתרכיב ניוקסל מומת.

❖ יש להשתמש בתרכיבי החיסון, תוך הקפדה על הוראות היצרן הרשומות בתוויות ובדברי ההסבר באריזות.

❖ חיסון המבוצע בהזרקה, מחייב כי כל בעל כנף יקבל מנה אחת של תרכיב באופן שמנת התרכיב בשלמותה תוזרק לגוף העוף.

❖ חיסון בעירפול או ריסוס יבוצע באופן שיבטיח פיזור אחיד של החיסון.

❖ חיסון במי שתייה יבוצע בהתאם להוראות תווית האריזה. יש להשתמש במספר מנות המתאים למספר העופות בלהקה.

❖ אין להשתמש בתרכיבי חיסון שפג תוקפם (תאריך התפוגה מופיע בכל אריזה).

❖ החיסון יבוצע על ידי אחד מהגורמים הבאים בלבד:

○ רופא וטרינר

○ אדם בעל היתר לעסוק בחיסון עופות בהתאם לתקנות הרופאים הווטרינרים (כשירות לעיסוק ברפואה וטרינרית בידי מי שאינו רופא וטרינר-חיסון עופות), תשנ"ד – 1994.

○ בעל העופות ובלבד שקיבל הנחיות מקצועיות לביצוע החיסונים מהשירותים הווטרינריים.

❖ חיסוני חובה: על המגדל לדאוג ולקבל את ההוראות הנוגעות לחיסוני החובה, לפני קבלת להקה. חיסוני החובה מסומנים בכל אחת מתכניות החיסונים.

❖ כל סטייה מהוראות החיסון תעשה באישור מוקדם של רופא וטרינר ממשלתי למחלות עופות בלבד.

שם הוראת העבודה: הנחיות כלליות למתן היתר להפעלת משק	מסי הוראת טופס: טהע- 04.08	עדכון מסי: 3	בתוקף מ: 03/03/10
---	----------------------------	--------------	-------------------

כל עוף שמוכנס מבחוץ יש לחסן מיידית בתרכיב חי בטפטוף לשתי העיניים + הזרקה תת עורית בתרכיב ניוקסל מומת.

יונים: יש לחסן בתרכיב מומת בלבד!!

ג. הוראות לחיסון בתרכיב חי בטפטוף לעיניים

1. יש לשמור את התרכיב במקרר לפני השימוש, אין להקפיא.
2. יש להשתמש במנה לעוף לטפטוף לשתי העיניים, טיפה לכל עין.
3. התרכיב הוא מיובש ונמכר בבקבוקים של 1,000 מנות.
4. יש למהול ב- 100 מ"ל מים שהורתחו וקוררו לטמפרטורת החדר.
5. יש להשתמש בתרכיב מיידית לאחר המיהול.
6. אין להשתמש בתרכיב אחרי שפג תוקפו (תאריך התוקף רשום על הבקבוק).

ד. הוראות לחיסון בתרכיב מומת

1. יש לשמור את התרכיב במקרר לפני השימוש, אין להקפיא.
2. לפני השימוש בתרכיב המומת יש להוציא את הבקבוק מהמקרר ולהמתין שטמפרטורת התרכיב בבקבוק תגיע לטמפרטורת החדר.
3. יש לערבב היטב את תרכיב לפני השימוש.
4. לפני השימוש יש לחטא את הפקק מבחוץ עם אלכוהול 70%.
5. אין להוציא את פקק הגומי מהבקבוק.
6. יש להוציא את התרכיב באמצעות מזרק ומחט סטרילית.
7. אין להחזיר חומר לבקבוק.
8. בסיום העבודה, יש להחזיר את הבקבוק למקרר (לא למקפיא).
9. אין להשתמש בתרכיב אחרי שפג תוקפו (תאריך התוקף רשום על הבקבוק).

- ❖ יש להשתמש בתרכיבי החיסון, תוך הקפדה על הוראות היצרן הרשומות בתוויות ובדברי החסבר באריזות.
- ❖ חיסון המבוצע בהזרקה, מחייב כי כל בעל כנף יקבל מנה אחת של תרכיב באופן שמנת התרכיב בשלמותה תוזרק לגוף העוף.
- ❖ חיסון בעירפול או ריסוס יבוצע באופן שיבטיח פיזור אחיד של החיסון.
- ❖ חיסון במי שתייה יבוצע בהתאם להוראות תווית האריזה. יש להשתמש במספר מנות המתאים למספר העופות בלהקה.
- ❖ אין להשתמש בתרכיבי חיסון שפג תוקפם (תאריך התפוגה מופיע בכל אריזה).
- ❖ החיסון יבוצע על ידי אחד מהגורמים הבאים בלבד:
  - רופא וטרינר
  - אדם בעל היתר לעסוק בחיסון עופות בהתאם לתקנות הרופאים הווטרינרים (כשירות לעיסוק ברפואה וטרינרית בידי מי שאינו רופא וטרינר-חיסון עופות), תשנ"ד – 1994.
  - בעל העופות ובלבד שקיבל הנחיות מקצועיות לביצוע החיסונים מהשירותים הווטרינריים.
- ❖ חיסוני חובה: על המגדל לדאוג ולקבל את ההוראות הנוגעות לחיסוני החובה, לפני קבלת להקה. חיסוני החובה מסומנים בכל אחת מתכניות החיסונים.
- ❖ כל סטייה מהוראות החיסון תעשה באישור מוקדם של רופא וטרינר ממשלתי למחלות עופות בלבד.

II. סלמונלה

1. חובה לחסן כנגד סלמונלה בעלי כנף שביציהן משמשות למאכל אדם.
2. יש לחסן בתרכיב סלמונלה אנטריטידיס מומת או סלמונלה אנטריטידיס + סלמונלה טיפימוריום מומת.
3. החיסונים יבוצעו בגילים 8 ו-16 שבועות ולאחר מכן פעם בשנה.
4. יש להזריק תת-עורית.
5. הוראות חיסון כפי שרשום בסעיף I ד: " הוראות לחיסון בתרכיב מומת".

III. קדחת מערב הנילוס (West Nile Virus)

1. חובה לחסן אווזים כנגד קדחת מערב הנילוס .
2. החיסונים יבוצעו בגילים 0-14 ימים ו-4 שבועות ולאחר מכן פעם בשנה.
3. התרכיב מסופק רק על ידי השירותים הווטרינריים. יש ליצור קשר עם הרופא הווטרינר הראשי למחלות עופות כדי לרכוש את התרכיב (03-9681737).
4. הוראות חיסון כפי שרשום בסעיף I ד: " הוראות לחיסון בתרכיב מומת".

IV. כרטיס חיסונים

חובה לנהל ולשמור כרטיס חיסונים ובו כל פרטי ביצוע החיסונים :

1. תאריך ביצוע החיסון.
2. סוגי העופות שחוסנו ומספרם.
3. מספר האצווה של התרכיב (רשום על הבקבוק).
4. תאריך תוקף התרכיב (רשום על הבקבוק).
5. שם מבצע החיסון ותעודת זהות.

- ❖ יש להשתמש בתרכיבי החיסון, תוך הקפדה על הוראות היצרן הרשומות בתוויות ובדברי ההסבר באריות.
- ❖ חיסון המבוצע בהזרקה, מחייב כי כל בעל כנף יקבל מנה אחת של תרכיב באופן שמנת התרכיב בשלמותה תוזרק לגוף העוף.
- ❖ חיסון בעירפול או ריסוס יבוצע באופן שיבטיח פיזור אחיד של החיסון.
- ❖ חיסון במי שתייה יבוצע בהתאם להוראות תווית האריזה. יש להשתמש במספר מנות המתאים למספר העופות בלהקה.
- ❖ אין להשתמש בתרכיבי חיסון שפג תוקפם (תאריך התפוגה מופיע בכל אריזה).
- ❖ החיסון יבוצע על ידי אחד מהגורמים הבאים בלבד :
  - רופא וטרינר
  - אדם בעל היתר לעסוק בחיסון עופות בהתאם לתקנות הרופאים הווטרינריים (כשירותיות לעיסוק ברפואה וטרינרית בידי מי שאינו רופא וטרינר-חיסון עופות), תשנ"ד – 1994.
  - בעל העופות ובלבד שקיבל הנחיות מקצועיות לביצוע החיסונים מהשירותים הווטרינריים.
- ❖ חיסוני חובה : על המגדל לדאוג ולקבל את ההוראות הנוגעות לחיסוני החובה, לפני קבלת להקה. חיסוני החובה מסומנים בכל אחת מתכניות החיסונים.
- ❖ כל סטייה מהוראות החיסון תעשה באישור מוקדם של רופא וטרינר ממשלתי למחלות עופות בלבד.

סיכום חיסוני חובה בבעלי כנף

המחלה	ניוקסל	סלמונלה	קדחת מערב הנילוס
מי חייב לחסן?	כל סוגי העופות המופיעים בסעיף I	בעלי כנף שביציהן משמשות למאכל אדם	אווזים
0-14 ימים	חי*: טפטוף לשתי העיניים		מומת: הזרקה תת עורית
2-4 שבועות	מומת: הזרקה תת עורית		
4 שבועות			מומת: הזרקה תת עורית
8 שבועות		מומת: הזרקה תת עורית	
14-16 שבועות	מומת: הזרקה תת עורית	מומת: הזרקה תת עורית	
פעם בשנה	חי*: טפטוף לשתי העיניים + מומת: הזרקה תת עורית	מומת: הזרקה תת עורית	מומת: הזרקה תת עורית
בעלי כנף ממקור חיצוני	חי*: טפטוף לשתי העיניים + מומת: הזרקה תת עורית		

* אין לחסן יונים בתרכיב חי

החיסונים הרשומים מעלה הם חיסוני חובה !!

להמלצות לחיסונים נגד מחלות אחרות יש להתייעץ עם הרופא הווטרינר המטפל. אפשר לחסן את בעלי החיים הבאים גם כנגד המחלות הבאות (יתכן והרופא המטפל ימליץ על חיסונים אחרים):

- ❖ יש להשתמש בתרכיבי החיסון, תוך הקפדה על הוראות היצרן הרשומות בתוויות ובדברי ההסבר באריזות.
- ❖ חיסון המבוצע בהזרקה, מחייב כי כל בעל כנף יקבל מנה אחת של תרכיב באופן שמנת התרכיב בשלמותה תוזרק לגוף העוף.
- ❖ חיסון בעירפול או ריסוס יבוצע באופן שיבטיח פיזור אחיד של החיסון.
- ❖ חיסון במי שתייה יבוצע בהתאם להוראות תווית האריזה. יש להשתמש במספר מנות המתאים למספר העופות בלהקה.
- ❖ אין להשתמש בתרכיבי חיסון שפג תוקפם (תאריך התפוגה מופיע בכל אריזה).
- ❖ החיסון יבוצע על ידי אחד מהגורמים הבאים בלבד:
  - רופא וטרינר
  - אדם בעל היתר לעסוק בחיסון עופות בהתאם לתקנות הרופאים הווטרינרים (כשירותיות לעיסוק ברפואה וטרינרית בידי מי שאינו רופא וטרינר-חיסון עופות), תשנ"ד – 1994.
  - בעל העופות ובלבד שקיבל הנחיות מקצועיות לביצוע החיסונים מהשירותים הווטרינריים.
- ❖ חיסוני חובה: על המגדל לדאוג ולקבל את ההוראות הנוגעות לחיסוני החובה, לפני קבלת להקה. חיסוני החובה מסומנים בכל אחת מתכניות החיסונים.
- ❖ כל סטייה מהוראות החיסון תעשה באישור מוקדם של רופא וטרינר ממשלתי למחלות עופות בלבד.

שם הוראת העבודה : הנחיות כלליות למתן היתר להפעלת משק	מס' הוראת טופס : טהע- 04.08	עדכון מס' : 3	בתוקף מ : 03/03/10
--	-----------------------------	---------------	--------------------

תרנגולות : מארק, אבעבועות, לרינגוטרכאיטיס, גמבורו, ברונכיטוס מדבק, ראו וירוס, פסטרלה, קוקצידיה, דלקת מח נגיפית של תרנגולות.

תרנגולי הודו : TRT, דלקת מעיים דמית, אבעבועות, פסטרלה, רימרלה, ORT, דלקת מח נגיפית של תרנגולי הודו.

פסיונים : לרינגוטרכאיטיס, פסטרלה.

יונים ושלווים : אבעבועות

טוסים : לרינגוטרכאיטיס

- ❖ יש להשתמש בתרכיבי החיסון, תוך הקפדה על הוראות היצרן הרשומות בתוויות ובדברי ההסבר באריות.
- ❖ חיסון המבוצע בהזרקה, מחייב כי כל בעל כנף יקבל מנה אחת של תרכיב באופן שמנת התרכיב בשלמותה תוזרק לגוף העוף.
- ❖ חיסון בעירפול או ריסוס יבוצע באופן שיבטיח פיזור אחיד של החיסון.
- ❖ חיסון במי שתיה יבוצע בהתאם להוראות תווית האריזה. יש להשתמש במספר מנות המתאים למספר העופות בלהקה.
- ❖ אין להשתמש בתרכיבי חיסון שפג תוקפם (תאריך התפוגה מופיע בכל אריזה).
- ❖ החיסון יבוצע על ידי אחד מהגורמים הבאים בלבד :
  - רופא וטרינר
  - אדם בעל היתר לעסוק בחיסון עופות בהתאם לתקנות הרופאים הווטרינרים (כשירותיות לעיסוק ברפואה וטרינרית בידי מי שאינו רופא וטרינר-חיסון עופות), תשנ"ד – 1994.
  - בעל העופות ובלבד שקיבל הנחיות מקצועיות לביצוע החיסונים מהשירותים הווטרינריים.
- ❖ חיסוני חובה : על המגדל לדאוג ולקבל את ההוראות הנוגעות לחיסוני החובה, לפני קבלת להקה. חיסוני החובה מסומנים בכל אחת מתכניות החיסונים.
- ❖ כל סטייה מהוראות החיסון תעשה באישור מוקדם של רופא וטרינר ממשלתי למחלות עופות בלבד.